

# Covid-19 Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Covid-19 Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19374>

## Özet

**Covid-19 Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i**, küresel **COVID-19** pandemisi döneminde bireylerin belirsizli?e kar?? gösterdi?i tepkileri ve tahammülsüzlük düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? psikometrik bir araçtır. Ölçek geli?tirme çal??mas? sonucunda, geçerlik ve güvenirlik analizleri yüksek düzeyde tutarlılık gösteren tek boyutlu bir yapı ortaya koymuştur. Bu ölçek, pandeminin getirdi?i öngörülemezlik ortam?nda bireylerin psikolojik adaptasyon düzeylerini ve belirsizlikle ba?a ç?kma e?ilimlerini de?erlendirmek için önemli bir kaynak sağlamaktadır.

## Anahtar Kelimeler

Belirsizli?e Tahammülsüzlük, **COVID-19**, Ölçek Geli?tirme, Psikometrik Özellikler, Faktör Analizi, ?ç Tutarlılık, Salgın Stresi.

## Yazarlar

Z. B?yk, A. S. Acar, T. Kabaa??

## Amaç

Ölçe?in temel amacı, **COVID-19** salgın? gibi ola?anüstü ve yüksek düzeyde belirsizlik içeren bir kriz döneminin yaratt??? psikolojik stres ve kaygı?n, bireylerin belirsizli?e tahammülsüzlük e?ilimi üzerindeki etkilerini ölçmektir. Bu ölçek, mevcut uluslararası belirsizli?e tahammülsüzlük ölçeklerinin pandemiye özgü ba?lam?n? yakalamadaki eksikli?ini gidermek üzere tasarlanm??tır.

Geli?tirilen bu araç sayesinde, klinisyenler ve ara?tırmacılar, pandeminin neden oldu?u belirsizlik kar??s?nda hangi bireylerin daha fazla risk altında oldu?unu belirleyebilir ve bu do?rultuda önleyici veya müdahale edici psikososyal destek programları geli?tirebilirler. Ölçek, özellikle sosyal bilimler alanında **pandemi psikolojisi** çal??malarına katkı sağlamayı hedeflemektedir.

## Yapı

Ölçek, psikolojideki temel yapılardan biri olan **Belirsizli?e Tahammülsüzlük** (BT) yapıs?n? ölçmektedir, ancak bunu spesifik olarak **COVID-19** salgın?na adapte etmiştir. Belirsizli?e tahammülsüzlük, belirsiz durumların varlı??n? veya potansiyelini tolere edememe, bu durumların tehdit edici olarak algılama ve bunlardan kaçınma e?ilimi olarak tanımlanır.

Yapılan analizler sonucunda ölçe?in **tek boyutlu** bir yapı sergiledi?i görülmüştür. Bu tek boyut, bireylerin **COVID-19** salgın?na özgü gelece?e dair endişeleri, sa?lık riskleri ve sosyal k?stamlar gibi belirsiz durumlara kar?? gösterdikleri genel tahammülsüzlük düzeyini yansıtmaktadır.

## Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla hem **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA) hem de **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) uygulanm??t?. AFA öncesinde veri setinin faktör analizi için uygunlu?unu de?erlendirmek amac?yla **KMO** (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Bartlett testleri yap?lm??t?.

Elde edilen sonuçlar ölçe?in güçlü bir yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu göstermektedir:

**KMO De?eri:** .956 olarak hesaplanm??t?. Bu de?er, literatürde kabul gören 0.50 ve üstü de?erlerin çok üzerinde olup, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun oldu?unu göstermektedir.

**Bartlett's Testi:** 3502.318 ( $p < 0.05$ ) de?eri anlaml? bulunmu?tur, bu da verilerin normal da??ld??n? ve analizin uygun oldu?unu teyit etmektedir.

**Aç?klanan Varyans:** Tek faktörlü yap?, toplam varyans?n **%56,978**'ini aç?klamaktadır. Sosyal bilimler çal??malar? için %40 ve üzeri kabul edilebilir bir s?n?r oldu?undan, ölçe?in aç?klanan varyans oran? oldukça yüksektir.

**Madde Elemesi ve Yük De?erleri:** AFA s?ras?nda madde kararl?l??n? sa?lamak için 0.50 ve 0.60 alt?nda madde yüküne sahip maddeler elenmi? ve sonuçta 19 maddelik tek boyutlu bir yap?ya ula??lm??t?. DFA, bu tek faktörlü yap?y? do?rulam?? ve tüm madde yük de?erlerinin kabul edilebilir düzeyde oldu?unu göstermi?tir.

## Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik (iç tutarl?l?k) düzeyi, **Cronbach's Alpha** katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Yap?lan analizler sonucunda **Covid-19 Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i** için Cronbach's Alpha iç tutarl?l?k katsay?s? **.957** olarak elde edilmi?tir. Bu de?er, sosyal bilimler ara?t?rmalar? için genellikle kabul edilen alt s?n?r olan 0.81'in (Ya?ar, 2014) oldukça üzerindedir. Bu yüksek katsay?, ölçe?in maddeleri aras?nda yüksek seviyede tutarl?l?k oldu?unu ve ölçe?in son derece güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlamaktadır.

## Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü ortaya koymak amac?yla iki a?amalı bir faktör analizi süreci izlenmi?tir. İlk olarak uygulanan **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA), maddelerin birbiriyle ili?kilerini inceleyerek tek boyutlu bir yap?n?n ipuçları?n? vermi?tir. Madde yük de?erlerinin yüksek tutulması (0.60 ve alt?n?n elenmesi) madde kararl?l??n? peki?tirmi?tir.

AFA sonucunda elde edilen 1 boyutlu, 19 maddelik yap?, ikinci a?amada **Do?rulay?c? Faktör**

**Analizi** (DFA) ile test edilmi?tir. DFA diyagram?, tek faktörlü yap?n?n model uyumunun iyi oldu?unu ve faktördeki maddelerin beklenen yap? içinde birle?ti?ini teyit etmi?tir. Bu sonuçlar, ölçe?in teorik olarak varsay?lan tek boyutlu yap?s?n?n ampirik olarak do?ruland???n? göstermektedir.

## Ölçme Arac?

**Test Türü:** Geli?tirme

**Format:** 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1= Beni hiç yans?tm?yor - 5= Beni tamamen yans?t?yor)

**Maddeler:** 19 Madde

**Boyut Say?s?:** 1 Boyut (Tek Faktörlü)

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Popülasyon Grubu:** Genel Yeti?kin Popülasyonu

**Ya? Grubu:** Yeti?kin

**Popülasyon Detaylar?:** COVID-19 pandemisi döneminde belirsizli?e yönelik tepkileri ölçmek amacıyla test edilmi?tir.

**Test Metodolojisi:** Öz Bildirim Ölçe?i

## Anahtar Kelimeler

Tek Boyutlu Ölçek, Likert Tipi, Psikometri, Cronbach's Alpha, KMO, Salg?n Hastal?klar, ?ç Tutarlılık.

## Yazarlar

**Sorumlu Yazar:** Ahmet Salih ACAR

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:** Bilgi mevcut de?ildir.

**Ba?lant? E-posta Adresi:** [acarahmetsalih@gmail.com](mailto:acarahmetsalih@gmail.com)

**Yaz??ma Adresi:** Bilgi mevcut de?ildir.

## ?zinler, Ücret ve Test Y?I?

**Test Y?I?:** 2021

**?zinler ve Ücret:** Kullan?m izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal sunum bildirisine ait kaynak kitaba a?a??daki ba?lant?dan ula??ilabilir: [artvincongress.org](http://artvincongress.org).

Ölçe?e ait orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: [covid-19-belirsizlige-tahammulsuzluk-olcegi-toad.pdf](http://covid-19-belirsizlige-tahammulsuzluk-olcegi-toad.pdf)

## Kaynaklar

B?y?k, Z., Acar, A. S., ve Kabaa??l, T. (2021, 21-23 Haziran). *Covid-19 Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i* . Uluslararası Covid-19 Kongresi E?itimde Yeni Normlar-II,, Artvin, Türkiye.

Ya?ar, M. (2014). (Güvenirlik analizinde referans olarak gösterilmi?tir.)

## Covid-19 Belirsizli?e Tahammülsüzlük Ölçe?i Maddeleri

**ÖNEML?:** Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte bulunmamaktadır. Ölçek, geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonucunda 19 maddeden olmaktadır.